

doen heerschen? Den vrede bracht zij althans niet. Zelfs schrijft Laurent: „Au début de la Révolution, la paix était impossible. La Révolution n'était-elle pas la guerre en essence? la guerre contre le vieux monde, incarné dans la royauté, dans l'aristocratie, dans le clergé?” ⁵⁵⁾

Juist, een *oorlog*. Contre le vieux monde. Dus allerm minst van huis-houdelijken aard; een oorlog tegen alle gezag, tegen iedere meerderheid, tegen het christelijke geloof. En tegen het recht; ook tegen het volkenrecht. Treffend is de teekening, die Thorbecke geeft van de rechtsverkrachting en veroveringszucht, waardoor zich de revolutie van stonde aan gekenmerkt heeft. „De onbestaanbaarheid van het Staats- en Volkenrecht der revolutie met de onafhankelijkheid en met de gevestigde verbindtenissen der Rijken deed zich spoedig,” schrijft hij, „in onderscheidene met de theorie volmaakt strokende toepassingen, naar buiten gevoelen. Bij dezelve ging de Nationale Vergadering met zooveel theoretische gestrengheid, en met zoo weinig ontzag voor volkenregtelijke Tractaten of eigendomsregten van vreemde Staten te werk, dat aan dezen slechts de keus werd gelaten, om zich of naar de revolutionaire Staatskunde lijdelijk te voegen, of zich tot ernstigen weerstand te bereiden.” ⁵⁶⁾

Ingevolge de besluiten der Nationale Vergadering in den nacht van 4 Augustus 1789 werden onderscheidene Vorsten des Duitschen Rijks van hunne regten in den Elzas, Franche-Comté en Lotharingen beroofd ⁵⁷⁾. Als de Spaansche regeering, die op grond van het familieverdrag van 1761 driemaal met groote opoffering aan Frankrijk diensten bewezen had, vraagde, of ook Frankrijk eventueel dat traktaat, volgens hetwelk de vijand van eene der beide Kronen onmiddellijk die der andere werd, gestand zou doen, — werd in het verslag, 25 Augustus 1790 uitgebracht, verklaard, dat de Fransche natie geene familie-, slechts *nationale* verdragen erkennen kon; stelde het diplomatieke Comité voor om alle vroegere en bestaande verdragen slechts zoolang door de natie te doen eerbiedigen, als zij niet door het wetgevend gezag vernietigd of gewijzigd waren, en wilde het reeds van dat oogenblik af de vreemde Mogendheden laten onderrichten, dat het Fransche volk geene andere bepalingen in de verdragen voor verplichtend hield dan die de verdediging of den handel betreffen. Waarna de Vergadering den 26^{sten}